

**MATERIAŁY
XI MIĘDZYNARODOWEJ
NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ
KONFERENCJI**

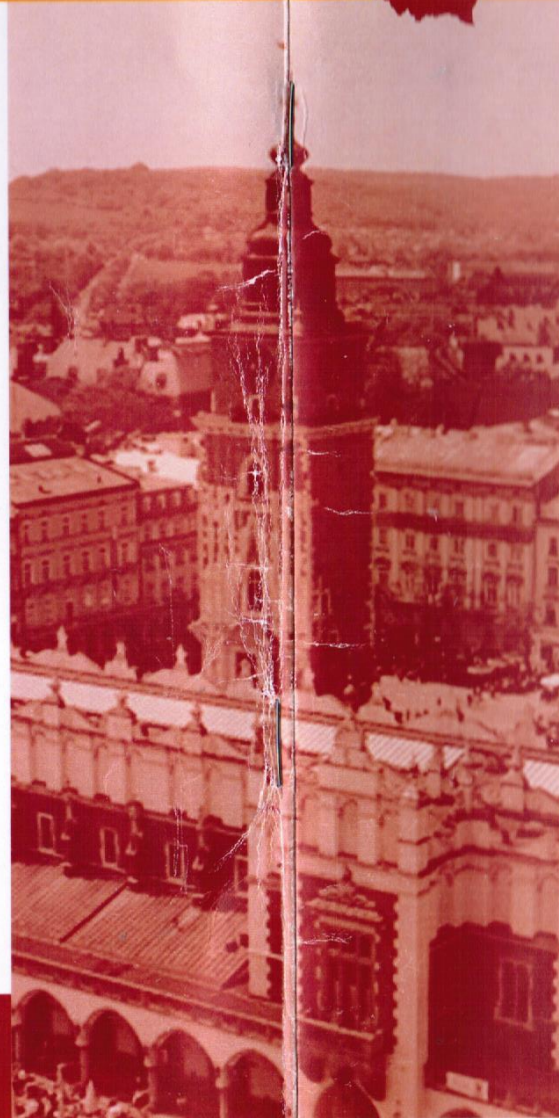
**NAUKOWA PRZESTRZEŃ
EUROPY - 2015**

07-15 kwietnia 2015

Volume 10

**Historia
Filozofia**

Przemysław
Nauka i studia
2015

ғұрыптарына, адамгершілік түсініктеріне сай келтіруі керек « [3], деген екі ғұламаның тағылымы бүкіл дүниежүзінде болып жатқан экономикалық дағдарыстан және халықтың басына түскен ауыртпалықтан шығу жолдары қолға алатын барлық істе біліктілік пен білімді оңтайлы пайдалануда екенін ұғындырады.

Бүгінгі әлемді зуре-сарсаңға түсірген экономикалық және саяси дағдарыстар көптеген мемлекеттерді (Батыста-Испания, Италия, Греция т.б., Азияда-Палестина, Ирак, Сирия, Йемен, бұрынғы ТМД құрамында болған-Украина.) уақытында шара қолдана алмағандықтан және де әрқилы сырттан да, іштен де айтақтаған күштерге еріп,елдерінің біртұтастығына қауіп төндіріп отыр.

Осы орайда А.Байтұрсынұлының: «Өз ісің өз билігінді өз қолыңда бекем ұстай алсаң ғана өнеді. Ол үшін ұлт әуеле өз ахуалын өзі терең түсініп, оны түзетуді бірлесе ойластырып, бірлесе қамдастырмақ шарт.»[2] ,ал Ә.Фараби ойшылымыз: «...ел басқарушы әрқашанда тапқырлық көрсету керек,өйткені өмір өне бойы өзгерісте, олай болса елдің алдында бұрынғы-соңғы кездеспеген жаңа ақуал пайда болып, бұрынғы басқару тәсілдердің бәрі жокқа шығарылуы мүмкін. Сондай жағдайда өмірге жаңаша қарап, шығармашылық тұрғысынан жаңа шешімдерге жету қажет.»[3],деп ұйғарады. Жоғарыда айтылған өсиеттерден “Таяқтан тайсалмасаң, семсерден сескенбесең, жеңдім дей бер...” деген қағиданы алға ұстап, қиыншылықтарды ынтымағы жарасқан ел ғана жеңіп, тиеселі төрден орын табады. Ұлтжанды ақылгөй бабаларымыз арнауқытта да бірлік пен татулыққа жеткен ұлыстар өркендеуге мүмкіндікке ие деп білген. Дарабоз ақылмандардың тәлімдерін келешек ұрпақ көңілге тоқыса,бүгінгі қоғамдағы қордаланған мәселелерді шешуге сөз жоқ пайдасын тигізері хақ.

2015 жылы Қазақстанның ауқымды инфрақұрылымдық дамуы заманға сай жаңа өндірістердің: Жаңақорған ауданындағы «СКЗ-У» күкірт қышқыл зауытының өнімі жылына – 453 мың тонна, Атырауда «КазТурбоРемонт» өндірісі газ-турбина қондырғыларын мен жабдықтарын жөндеу және сервистік қызмет көрсету, сонымен қатар жабдықтарға қажетті артық бөлшектерді шығарумен айналысады. Президентіміз Н.Назарбаевтің "Нұрлы Жол –болашаққа бастар жол" халыққа Жолдауында елімізді кәсіби білікті кадрлармен және жаңа жұмыс орындарымен қамтамасыз ету қарастырылған.

Қазірде "Болашақ" бағдарламасы аясында 2000-нан астам жастар шетелде білім алып жатыр. Шүбә жоқ, олар Қазақстанды әлемдегі дамыған 30 елдің қатарынан көрсетуге ат салысады. Осы жас ұрпаққа қажымас қайрат тілеп, ұлағатты істер қалдырған бабаларымыздың Отаншылдық рухын бойларына сіңірсін демекпін!

Қолданылған әдебиеттер

- 1.Егемен Қазақстан.Қордайдың алтын кеніші.- 22.01. 2015.-№13.-4бет.
- 2.Байтұрсынұлы А.6 томдық шығармалар жинағы.-Алматы «Ел-шежіре»,-2013.-162,164 бет.
- 3.Мырзалы Серік.Философия.-Алматы:“Бастау“,2008.-137,168 бет.

Master of Arts Chepiga O.I.

Baitursynov state-run university of Kostanay.

ETHNO-CULTURAL SELF-IDENTIFICATION OF TODAY'S YOUTH

The problem of identity rises sharply in the periods of crisis development of society, when a person is not satisfied with their living conditions and their development. The growth of ethnic identity is regarded as one of the main features of human development in the second half of the twentieth century. An interest of individuals and peoples to its roots (origin) is manifested in various forms: from attempts to revive old customs, folklore, etc. to the desire to create or restore their national statehood. «Identity crisis» of individual is the result of the crisis of society. Formation of ethno-cultural identity is especially important for young people. It tends to have certain standards for their development. It is believed that the ethnic, cultural and personal identity, complementing each other, create a strong potential for the development of the individual and the organization of society.

What makes it difficult to identify for youth in modern times? Social life in our country is complex and contradictory. Historical changes are accelerated, and this undermines the traditional identity. Today the widening interconnection and interdependence of different countries, peoples and cultures became also apparent. An increasing number of people transgress cultural barriers, which separated them early, as a result, the boundaries between «native» and «foreign» in culture are removed. In addition, the personal search of their identity (identity itself) is difficult and ambiguous process. It reflects the search for the man himself, the process of its formation, gaining personal experience, awareness of belonging to any group or contrasting himself to it, all this allow him to determine the level of development of the personality, its identity.

A necessary condition for social progress is the interaction of cultures. Under its pressure the closed cultural communities gradually are watered down. Representatives of one culture adopt the norms, values and traditions of the other culture. As a result of this, values, role behavior and attitudes of individuals change. In dealing with other cultures each individual can be regarded as a kind of an open system. The highest value for the person is a change in the structure of knowledge, world view. Upon contact with a different culture people goes beyond the familiar environment and the range of key concepts. Foreign culture attracts by new knowledge, broadens the mind and enriches the experience.

Cultural diffusion, as a natural process of spontaneous and uncontrolled borrowing of cultural values, has both positive and negative aspects. On the one hand, it facilitates the transfer of cultural values and bringing people closer together. On the other hand, over-active communication and cultural borrowing risk of loss of identity. One of the psychological reasons for the growth of ethnic identity in this century is to find

guidance and stability in a supersaturated by information and uncertain world. The second psychological reason lies on the surface and does not require any proof.

This one is an intensification of interethnic contacts, both direct (labor migration, displacement of millions of immigrants and refugees, tourism) and mediated by modern means of mass communication. Duplicate contacts actualize ethnic identity, because only through comparison «Russian identity», «Jew», etc. can be interpreted the most clearly as something special. Psychological reasons for the growth of ethnic identity are the same for all mankind, but an ethnic group acquires a special significance in the era of radical social changes, which lead to social instability. Under these conditions, ethnicity acts often as an emergency support group.

However, in culture, there are areas where the interaction and interpenetration are minimized. For example, these are folklore, crafts, customs and traditions, home phraseology. People seek to preserve cultural differences no less than to take advantage of their interest innovations. The core of any culture is a system of values, based on the traditions, manners and customs. Due to this system, people are attached to different social groups and form categories of forms of community and opposition of «native» – «foreign». Value system of society ensures the integrity of the culture, the uniqueness.

Development of human culture occurs throughout life in the process of communication with other people and objects of material sphere, in everyday practice, becomes evident in his individual behavior. Ethnic identification is easy, if a person is developing in a homogeneous ethnic environment. In this case, he learns naturally the language, culture, traditions, social norms and ethnic environment and is included in the various forms of life. The need for cultural identity is necessitated by the fact that each person needs a certain order in their life activity, which he can get only in a community of other people. It reflects the understanding of the «self» from the perspective of the cultural characteristics that are accepted in this society. By comparing and contrasting positions of the various groups and communities (in the process of interaction with them) a personal human identity is going, which is a body of knowledge and opinions of a man about his position and role as a member of a social or ethnic group, about his abilities and professional qualities. Culture is mastered by man consciously due to the socialization process through education and training, and unconsciously, spontaneously under the influence of various everyday circumstances and situations. This second part is shown only when there are unusual situations connected with dealing with other cultures and their representatives.

Today it is important for people to understand the need to choose and implement the ethnic and cultural identity, because there are the potentials of personality development and its adaptation to the macro and subcultures.

Recognition of ambiguity of worldview can give a great help for a person concerning the development of human culture. Because of in the process of inculturation a person develops values and norms of his culture. The usual man is aware of these differences in the relationships of people and their perception of the world only when he confronts with the representatives of the other cultures. Ideally a person of any ethnicity

should feel himself as if he were a representative of his culture, that is, his ethnic and cultural identity should be the same. But in today's world, many people who belong to one nation and culture in birth, with the passage of time, accumulating knowledge and experience, change their ethnic and cultural identity. The issue concerning an ethnic and cultural identity is important for a person, because it is associated with his socialization, self-realization, understanding of his place in society, awareness of the uniqueness of his ethnic group, connection with people of different nationalities, tolerance to any foreign culture. The unevenness of the level of cultural development of different peoples, which is a consequence of historical reasons, as well as globalization and integration processes dictate the destruction of cultural foundations of smaller nations by strong cultures. In such circumstances, the inability of the individual to realize his own ethnicity and comprehend the spiritual foundations of not only his culture but also other cultures which are interacting and coexisting in this multicultural environment, leads to serious consequences. At the macrolevel, these trends may lead to religious, cultural, racial contradictions, and on a personal level to ethnocentrism, views and attitudes of the individual to the other culture through stereotypes prism of his ethnic culture, the negation of the values of other cultures and the exaltation of his own culture. Ethnic groups which were coexisting for a long time in a multicultural space, created not only the conditions of life together, but also formed the conservation of the spiritual foundations of the identity of their own cultures. And at the present stage of development of ethnic groups, need to preserve the cultural identity requires the creation of specific conditions for ethnic and cultural identity of the individual.

These conditions, that are beyond the capabilities of an individual, are the elimination of stresses arising in the field of international relations, preventing the ideas of ethnocentrism, forming of pre-dissemination of spreading of national cultures. In the world migration processes are intensified, the vast majority of societies are polyethnic. Therefore, many people are beginning to adopt the values, behaviors, household items of other nations.

Regard to different cultures, the transition to the position of multiculturalism give a person a lot of advantages. They are: expanding of outlook, perception of singularity of other peoples' identity, help in choosing the ways of life, adaptation in dynamic environment. Cultural pluralism presupposes that a man would master another culture's values. Multicultural personality is able to understand the many kinds of realities, deliberately act in a specific situation, and not just to act in accordance with the norms of his own culture.

Inner world and human outlook are based on values, and it is a prerequisite for the determination of goals and ideals, the guarantor of his spiritual development. The ability of the individual to the ethno-cultural identity has a great importance, both for himself and for society as a whole. Through the lenses of axiological understanding of ethnicity and culture the spiritual world and the mentality of the individual are formed, storage, continuity, transmission of specific original, traditional, established values from generation to generation are provided, future vectors of development of the whole

society are defined. Destruction of cultural value bases leads to a crisis, and the crisis at the level of both the individual and society as a whole.

Young people take an interest in the phenomena of culture, search ideals of identity. They face challenges to develop new values, because today it is clear that traditional ethnic values can not be saved permanently. It begins to change in accordance with the changes that are gradually taking place in our society. And in this complex reality each young person should choose meaningful benchmarks of self identity.

Нуржан Е.Г.

«ЖАСЫЛ ЭКОНОМИКА» ЖӘНЕ АКМЕ-ҚОҒАМҒА ТӘН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ШЕШІМДЕР

Қазақстан – әлемдегі экономикасы, әл-ауқаты, әлеуметтік тұрмыс деңгейі планетадағы 50 алдыңғы қатарлы елдердің ішіне енді ғана еніп кіре бастаған қазіргі заманауи экономикалық және әлеуметтік-саяси инновациялық жетістіктерді кеңінен қолдануға бейім осы заманғы мемлекет. Көптеген позициялар тұрғысынан Қазақстан Республикасы кемелдік пен жетістіктерге жетті, талай асуларды артқа тастады. Алайда әлі де шешімін күтіп тұрған проблемалар да аз емес. Олардың ішінде аса өзектілерінің бірі «жасыл экономика» және акме-қоғамға тән инновациялық шешімдер тізбегі.

Өйткені әлемде болып жатқан өзгерістердің мазмұны мен тереңдігі, жаһандық өзара іс-қимыл ұзақ мерзімді даму перспективасын, стратегиялық тың іс-шаралар ауқымын талап етеді.

Сонымен соңғы жылдары көптеген теориялық-тәжірибелік негіздерде жан-жақты салаларда кеңінен қолданыла бастаған акме ұғымының негізгі мәні неде, оның инновациялық күш-қуаты нендей деген сұрақ туындар болса сөзді алдымен оның қысқа тарихынан бастаған жөн болар. Өйткені

«жасыл экономика», «акмеқоғам» ұғымдарының инновациялық яки жаңашылдығы, сайып келгенде ең бір өзекті мәселелер қатарында тұрғаны сөзсіз аксиома.

Жалпы, акме ұғымы мен түсінігі әуел бастан психологиялық мәндері басымдау термин анықтамасы болатын-ды. Акме – тұлғаның дамуының жетілгендігі және іс-әрекет пен шығармашылықта едәуір жоғары жетістіктерге жетумен сипатталатын оның соматикалық, физиологиялық, психологиялық және әлеуметтік-күйі. Бұл күй адамның жасымен байланысты шамамен 30 жастан 50 жас аралығын қамтитыды. Кейбір творчестволық тұлғаларда ол ары қарай да жалғасуы мүмкін. Математика саласында ең жоғарғы жетістіктер 30 жасқа келеді, ал көркем әдебиетте – 50 жастан кейін және т.б. Акме күйінен кейін адамның организмінде инволюциялық процестер пайда болады. Бұл олардың кейбір физиологиялық және

психологиялық функцияларының әлсіреуінде, еңбек қабілетінің төмендеуінде және т.б. көрініс табады. Адам жетілуінің жоғарғы шыңы (акме) – оның өмірінің ұзақ уақыт қамтитын кезеңнен тұратын және әрқашан да оның қаншалықты азамат, белгілі бір іс-әрекет саласының маманы ретінде қалыптасуын білдіреді. Сонымен қатар, акме ешқашан тұрақты болып табылмайды, ол аз немесе көп вариативтілікпен, өзгергіштікпен айрықшаланады. Антикалық өмірбаяндарда «акме» деп өмір мен шығармашылықтың жоғарғы нүктесін, ең жақсы кезеңін атаған. Қазіргі заманғы акмеологияны – «гүлдену кезеңі» жөніндегі ғылымды – ең алдымен, әртүрлі мамандықтардағы адамдар қай жаста оған жететіні және осы деңгейде қанша уақыт тұра алатыны қызықтырады...

Жалпы бүгінде акме ұғымының аясы мейлінше түрленіп, өз шекарасын барынша кеңейтіп, ол қоғам дамуының барша дерлік салаларында инновациялық термин ретінде кеңінен қолданыла бастады. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың 2015 жылға арналған Қазақстан халқына «Нұрлы Жол-болашаққа бастар жол» Жолдауында. Тұралап қалған экономиканы қайта қалпына келтіру, оны жаңаша даму жолына түсіру мәселесіне қатты назар аударылғаны баршаға мәлім. Ал осыдан бес жыл бұрын «Российская газета» басылымының 2009 жылғы 2 ақпандағы санында Қазақстан Республикасының президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Дағдарыстан шығу кілті» атты мақаласы жарияланғаны және жадымызда. Онда мемлекет басшысының әлемдік экономикалық дағдарысты еңсеру жөніндегі ұсыныстары атап көрсетілген еді. Өте бір қызығы аталмыш мақалада, Қазақстан президенті дүниежүзілік қауымдастыққа акме-капитал немесе акметал деп аталатын әлемдік валютаны енгізуді ұсынды. Осы мақалада мынадай жолдар бар: «Бүгінде елдер мен континенттерді тітірентіп тұрған жаһандық әлемдік дағдарыс – бұл адамзат әлі біліп болмаған айрықша құбылыс. Ол әлем тарихында теңдесі жоқ және әлемдік тәртіпті, барлық экономикалық бастауларды түбегейлі өзгертетін құбылыстар санатына жататыны анық. Сондықтан да оны талдауға, ой-елегінен өткізуге және еңсеруге барлық ескі доғмалар мен стереотиптерді қайта қарастыратын жаңаша көзқарас қажет...». [1].

Ал академик Ғарифолла Есім өзінің «Егеменді Қазақстан» газетіндегі «Бесінші жол» – Елдік рух философиясы атты көлемді мақаласында өз пікірін былай білдірген: «2007 жылдың тамызында нақтылы белгілі болған әлемдік қаржы дағдарысына үстіміздегі жылы үш жыл болмақ. Осы жылдары Елбасы әлемдік дағдарыстың мазмұнына сараптама жасап, одан шығудың жолдары туралы екі мақала жазды. Бірі «Дағдарыстан шығу кілті» («Российская газета» 02.02.2009.), екіншісі «Бесінші жол» («Известия» газеті 22.09.2009.). Бүгінгі әңгіме тақырыбы соңғы мақала төңірегінде болмақ.

Н. Ә. Назарбаевтың «Бесінші жол» деген әлемдік қаржы дағдарысына сараптамалық еңбегі мазмұны жағынан «Дағдарыстан шығудың кілті» мақаласының жалғасы. Мақаланы мұқият оқыған адамның санасына салмақ түсіретін ойлар баршылық, мысалы, Елбасы: «Жаһандық дағдарыстың бізге айқын көрсетіп отырғанындай, техника-технологиялық жөн-жосық бүгінгі таңда